

Předkládací zpráva

I. Účel navrhované právní úpravy

Ministerstvo spravedlnosti předkládá vládě návrh zákona, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, na základě úkolu uloženého Ministerstvu spravedlnosti Plánem legislativních prací vlády na rok 2016 a v souladu s věcným záměrem zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci.

Cílem navrhované právní úpravy je doplnit a rozšířit státem zajištěnou právní pomoc do oblastí, ve kterých není v současnosti poskytována, čímž by byl vytvořen komplexnější systém státem zajištěné právní pomoci ve všech oblastech, ve kterých je potřebné právní pomoc poskytovat. Nově by tedy měla být státem zajištěná právní pomoc poskytována mimo řízení před orgány veřejné moci ve formě právních porad, v řízení před orgánem veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem.

Právní pomoc mimo řízení před orgány veřejné moci by měla spočívat v udělování právních porad. Jednalo by se o ústní porady informačního charakteru. Zákonem stanoveným časovým rozsahem bude maximálně 120 minut za rok. Nejkratší časový úsek se navrhuje v délce 30 minut. Na financování právních porad se budou částečně podílet samotní žadatelé formou poplatku ve výši 100 Kč za jednu právní porad. Odměna advokáta bude hrazena státem a je stanovena v paušální výši 150 Kč za jednu právní porad v délce 30 minut.

Pro cizince omezené na svobodě umístěné v „uzavřených“ zařízeních (zařízení pro zajištění cizinců, přijímací střediska) návrh zavádí speciální úpravu právních porad. Jednalo by se o právní porady pro neurčitý počet subjektů v konkrétním zařízení.

Zajištění právní pomoci v řízení před orgány veřejné správy se navrhuje zabezpečit skrze mechanismus určování advokátů Českou advokátní komorou. V případě, že by Česká advokátní komora napříště určila advokáta pro poskytnutí právní služby v řízení před orgánem veřejné správy, náklady na zastoupení bude hradit stát. Využití tohoto mechanismu se navrhuje i pro zabezpečení právní pomoci v řízení před Ústavním soudem.

II. Připomínkové řízení

Návrh byl projednán ve zkráceném mezirezortním připomínkovém řízení. V rámci připomínkového řízení uplatnilo zásadní připomínky Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zahraničních věcí, Úřad vlády ČR – ministr a předseda Legislativní rady vlády, Úřad vlády ČR – odbor kompatibility, Úřad vlády ČR - Vedoucí Úřadu vlády, Úřad vlády ČR - Místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace, Kancelář veřejného ochránce práv a Úřad pro ochranu osobních údajů.

Zásadní připomínky Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva obrany, Ministerstva zahraničních věcí, Úřadu vlády ČR – odbor kompatibility, Úřadu vlády ČR - Vedoucí Úřadu vlády a Úřadu pro ochranu osobních údajů byly vypořádány.

Z připomínkových míst uvedených v čl. 5 odst. 1 Legislativních pravidel vlády žádné připomínky neuplatnily: Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, Česká národní banka, Nejvyšší správní soud, Ústavní soud.

Nevypořádaný zůstal tyto rozpory s:

1. Ministerstvem financí

Požaduje, aby rozpočtové dopady návrhu zákona byly hrazeny z rozpočtu kapitoly Ministerstva spravedlnosti včetně navýšení limitu počtu míst.

2. Ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

Nesouhlasí se zvoleným způsobem řešení zajištění právní pomoci pro cizince umístěné v uzavřených zařízeních.

3. Ministerstvem práce a sociálních věcí

Požaduje doplnit nestátní neziskové organizace mezi poskytovatele státem zajištěné právní pomoci, nesouhlasí s vymezením cílové skupiny osob, které na pomoc od státu dosáhnou (včetně ztíženého přístupu k této pomoci a stanovení příjmového limitu), nesouhlasí se zavedením regulačního poplatku, požaduje navýšit časovou dotaci právních porad.

4. Místopředsedou vlády pro vědu, výzkum a inovace

Navrhuje rozšířit okruh poskytovatelů bezplatné právní pomoci o veřejného ochránce práv.

5. Veřejnou ochránkyní práv

Požaduje doplnit nestátní neziskové organizace mezi poskytovatele státem zajištěné právní pomoci, stavění/přerušování lhůt do konečného rozhodnutí České advokátní komory, nesouhlasí s principem regulačního poplatku za právní poradou, nesouhlasí s vyloučením některých ustanovení správního řádu v režimu navrhovaného systému.

Soupis připomínek jednotlivých připomínkových míst a způsob vypořádání zásadních připomínek je uveden v příloze č. VII.